

OKUL DIŞI SOSYAL ETKİNLİKLERDE KARŞILAŞILAN SORUNLAR¹

Pınar ERGÜN² HÜSEYİN ASLAN³

ÖZET

Bilim ve teknoloji çağını yaşadığımız günümüz dünyasında yaşanan teknolojik ve bilimsel gelişmeler beraberinde bilgiye ulaşma yöntemlerinde de değişikliği getirmiştir. Bireyin bilgiyi yaparak yaşayarak elde ettiği günümüz eğitim sisteminde öğrenmeler sadece okullarla sınırlı kalmamış okul dışı öğrenme ortamları büyük önem kazanmıştır. Bireyin yapılandırmacı bir yaklaşımla öğrenmeden keyif alarak kalıcı öğrenmeler geliştirdiği okul dışı öğrenme çalışmalarından biri de okul dışı sosyal etkinliklerdir. Okul dışı sosyal etkinlikler bireyin eğlenerek öğrenmesine, sosyalleşmesine, olumlu davranışlar geliştirmesine katkı sunan; okul dışı öğrenme ortamlarında yönetimin izniyle belli bir plan ve program çerçevesinde oluşturulan etkinliklerdir. Bireyin öğrenme yaşantısında önemli bir yere sahip olan okul dışı sosyal etkinliklerin uygulanması sürecinde çeşitli sorunlarla karşılaşılmaktadır. Bu kapsamda araştırmanın amacı, öğretmenlerin okul dışı sosyal etkinliklerde karşılaştıkları sorunları belirlemektir. Okul dışı sosyal etkinliklerde yaşanan sorunların en asgari düzeye indirilmesi beraberinde verimliliğin artmasını getirecektir. Nitel araştırma deseni olan olgu bilim esas alınarak yapılan araştırmada 2022-2023 eğitim öğretim yılında Samsun ili Tekkeköy ilçesinde görev yapan 16 öğretmene okul dışı sosyal etkinliklerde karşılaştıkları sorunlara ilişkin açık uçlu sorular yöneltilmiştir. İçerik analizi sonucunda elde edilen bulgularda öğretmenlerin okul dışı sosyal etkinlikler ile ilgili farkındalıklarının yüksek olduğu görülmüştür. Öğretmenlerin okul dışı sosyal etkinliklerde karşılaştıkları yönetime ve veliye dayalı sorunlar belirlenmiştir. Yönetimin okul dışı sosyal etkinliklere sıcak bakmaması ve risk olarak görmesi, beklenen maddi manevi desteği göstermemesi, tüm sorumluluğun öğretmene yüklenmesi ve evrak yükü gibi sorunlar yönetime dayalı sorunları oluşturmaktadır. Okul dışı sosyal etkinliklerin gereksiz ve riskli görülmesi, gereken maddi desteğin sağlanmaması, izin belgelerinin zamanında teslim edilmemesi ve öğrencilerin okul dışı sosyal etkinliğe hazırlıklı gelmesinin sağlanmaması veliye dayalı karşılaşılan sorunları oluşturmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Okul dışı öğrenme, Okul dışı sosyal etkinlik, Sosyal etkinliklerdeki sorunlar

OKUL DIŞI SOSYAL ETKİNLİKLERDE KARŞILAŞILAN SORUNLAR

ABSTRACT

The technological and scientific developments in today's world that is in the era of science and technology also brought changes about the methods of accessing information. In current education system, where individuals acquire knowledge by doing and experiencing, learning is not only restricted to schools, but also out-of-school learning environments have gained much importance. One of the out-of-school learning activities in which the individuals develop permanent learning by enjoying learning with a constructivist approach is out-of-school social activities. Out of school activities are the ones that are organized in out of school environments within the framework of a certain plan and schedule approved by school administration and contribute to individual's learning by having fun, socializing and developing positive behaviors. Various problems are encountered during the implementation of out-of-school social activities, which have an important role in individual's learning life. The purpose of this research is to determine the problems that teachers encounter in out-of-school social activities. Minimizing the problems experienced in out-of-school social activities will lead to increased productivity. In the research that is based on phenomenology with a qualitative design, 16 teachers working in Tekkeköy district of Samsun province in the 2022-2023 academic year were questioned by open ended questions about the problems they encountered in out-of-school social activities. It was seen by the findings obtained by the content that teachers' awareness of out-of-school social activities was high. Management and parent-related problems that teachers face in out-of-school social activities have been identified. Problems such as the administration not having a positive attitude for out-of-school social activities and seeing them as a risk, not providing the expected material and moral support, placing all the responsibility on the teacher, and the burden of paperwork constitute management-based problems. Seeing out-of-school social activities as unnecessary and risky, not providing the necessary financial support, not submitting permission documents on time, and not ensuring that students prepared for out-of-school social activities beforehand constitute the problems related to parents.

Key Words: Out-of-School Learning, Out-of-School Learning Environment, Out-of-School Social Activity

Önerilen Atf (ÖRNEĞİ): Önerilen Atf: Ergün, P. ve Aslan, H. (2023). Okul Dışı Sosyal Etkinliklerde Karşılaşılan Sorunlar. *Uluslararası Liderlik Eğitimi Dergisi (ULED)/ International Journal of Leadership Training (IJOLT)*, 8(2), 1-13.

TrDoi: <https://trdoi.org/10.26023458/uled.1369923>

¹ Bu çalışma birinci yazarın ikinci yazar danışmanlığında hazırladığı yüksek lisans projesinden üretilmiştir

² Öğretmen, Milli Eğitim Bakanlığı, pinarergun5201@gmail.com, ORCID No : 0009-0006-9481-4516

³ Dr. Öğr. Üyesi, 19 Mayıs Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Yönetimi Anabilim Dalı, huseyarslan@yahoo.com, Orcid id: 0000-0003-2724- 0445

1.PROBLEM DURUMU

Varlık sebebi içinde bulunduğu dünyayı anlamak ve anlamlandırmak olan insan, sahip olduğu merak duygusuyla kendini sürekli olarak bir öğrenme ve gelişim içinde bulmuştur (Çetin, 2021). Öğrenme olgusu gelişen dünya ve toplum anlayışıyla beraber eğitim gerçeğini ortaya koymuştur. Bireylerin kendi yaşantıları yoluyla istedik ve planlı davranışlar oluşturma süreci olarak ifade edilen eğitim kavramı her geçen gün farklı bir boyut kazanmaktadır (Ertürk, 1997).Yaşam şartlarında, toplumsal yapılarda, bilim ve teknolojiye oluşan değişimler evrendeki birçok yapıyı etkilediği gibi eğitim-öğretim yaklaşımlarını da etkilemektedir.

Geçmişte bireyin yalnızca bilişsel becerilerine ve akademik başarısına yönelik eğilimleri olan eğitim-öğretim faaliyetleri günümüzde nitelikli bireyler yetiştirmeye odaklanmış ve bu çerçevede 21.yüzyıl becerileri dediğimiz eleştirel düşünme, yaratıcılık, iletişim, dijital yetkinlik, sorumluluk alma, liderlik gibi birçok beceriye sahip bireyler yetiştirmeyi esas almıştır. Bu beklenti ve gelişime ayak uydurma çabası içinde eğitim-öğretim faaliyetleri dört duvar olarak adlandırılan okul sınırlarının çok daha ötesine geçmiş bir anlamda yaşam boyu öğrenme ile bütünleşmiştir.

21. Yüzyılda gelişen ve değişen dünyayla birlikte eğitim anlayışı da yerini öğrenmelerin sadece kurumsal yapılar olan okullarda yapılamayacağı gerçeğini ortaya koymuştur (Taşçı ve Soran, 2018). Bireyin kendi yaşantısı yoluyla tecrübe ettiği öğrenmeler bireyde daha kalıcı öğrenmeler oluşturur. Bireyin informal eğitim ortamlarında bir rehber ya da öğretmen eşliğinde formal öğrenme faaliyetlerini gerçekleştirdiği; bireyin bilişsel duyuşsal ve psikomotor becerilerine olumlu katkılar sunan Okul dışı öğrenme bireyde öz yönetim, problem çözme, yaratıcılık, kişiler arası ilişkiler, işbirlikçi çalışma, gözlem yapma, soru sorma becerilerini geliştiren, bireyin öğrenme yaşantısına hareketlilik kazandıran bir öğrenme türüdür. Okul dışı öğrenme bireyin soyut olan bilgilerin hayattaki yansımalarını görmesini sağlar. Ayrıca bireyin öğrenmeye olan ilgisini uyanık tutar ve bireyde merak uyandırır (Yavuz Topaloğlu, 2016).

Eğitim bireylerin dinamik bir yapıya sahip bilgileri takip etmesine katkı sunar. Bundan dolayı eğitim almış birey değişimle özdeşleşir. Bu değişimin sebebi bireyin edindiği bilgi, beceri, tutum ve değerlerdir. Okullar eğitim için önemli yapılardır ancak eğitim yalnız okullarda yapılmaz (Fidan, 2012).Eğitimde yapılandırmacı yaklaşımın esas alındığı günümüz dünyasında bireylerin bilgiye dokunmalarını esas alan bir anlayış benimsenmiştir. Öğrenme eylemlerinde yaparak yaşayarak olgusu vazgeçilmez bir yöntem haline almıştır. Böylece birey okulda öğrendiği bilgiyi çevreyle bütünleşerek kavrama şansına ulaşmıştır. Eğitimdeki bu anlayış ve yaklaşım değişikliğinin en iyi şekilde uygulanacağı yöntemlerden biri de öğrenmenin dış dünya ile temas kurularak edinilmesi gerektiği gerçeğini ortaya koyan okul dışı öğrenme ortamlarıdır (Saraç, 2017).

Okul dışı öğrenme ortamları öğretim materyalleriyle birlikte hedeflenen amaçlara göre organize edilmiş planlanmış öğretim süreçlerinin faaliyetlerinin uygulandığı mekânlardır (Taşçı ve Soran, 2008). Okul dışı öğrenme ortamlarında planlanan ders dışı etkinlikler eğitim-öğretim sürecinin okul içinde ulaşamadığı, bireylerin gelecekteki yaşamlarına etki edecek davranışların kazandırılmasında önemli bir rol oynamaktadır (İpşiroğlu, 1990; akt. Balcıoğlu, 2013).

Eğitim kurumlarında eğitim-öğretim programlarında yer alan hedefler doğrultusunda bireyin yaşadığı coğrafyadaki üretim, kültür, sanat ve coğrafi yaşamı fark etmesine yardımcı olmak amacıyla bireyin okuldaki öğrenmelerini yaparak yaşayarak hayata geçirmelerini sağlamak için oluşturulmuş eğitim öğretim faaliyetlerinin gerçekleştiği alanlar okul dışı öğrenme ortamlarıdır. Bu ortamlar müzeler, bilim ve sanat merkezleri, Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından belirlenmiş tarihi ve kültürel alanlar, kütüphaneler, doğal sit alanları, ören yerleri, teknoparklar, endüstriyel kuruluşlar, üniversiteler, milli tematik park ve bahçelerden oluşmaktadır (MEB, 2019).

Eğitim kurumlarında bireyin özgüven ve sorumluluk duygularını geliştirmek, bireylerde onlara zarar veren şeylerle ilgili farkındalık oluşturmak, bireylerin milli, manevi, kültürel değerlerini tanımasına katkı sağlamak ve bu değerlerin nesilden nesile katkı sunmasını sağlamak amacıyla bilimsel, sosyal, kültürel, sanatsal ve sportif alanlarda yapılan çalışmalara sosyal etkinlik denir (MEB,2017). Bireylerin ilgi ve ihtiyaçlarına yönelik, onların kişilik gelişimlerine katkı sunmak amacıyla okul yönetiminin bilgisi ve rehberliğinde yapılan planlı programlı çalışmalar olarak da tanımlayabileceğimiz sosyal etkinlikler bireyin öğrenmede aktif rol aldığı, yaparak yaşayarak öğrendiği, öğrenmelerini yaşamıyla bütünleştirdiği öğretim anlayışını barındıran stratejileri içerir (Karadoğan, 2016). Sosyal etkinlikler okul içi ortamlarda gerçekleştirileceği gibi okul dışı öğrenme

ortamlarında da gerçekleştirilebilir. Okul dışı öğrenme ortamlarında belirli bir plan ve program çerçevesinde okul yönetiminin bilgisi dahilinde veli izinleri ve öğrenci gönüllülüğü gözetilerek yapılan gezi gözlem, sportif faaliyetler, kültür sanat etkinlikleri, doğa yürüyüşleri vb. çalışmalar okul dışı sosyal etkinlikler olarak adlandırılır. Okullarda okul dışı sosyal etkinlikler “Millî Eğitim Bakanlığı Eğitim Kurumları Sosyal Etkinlikler Yönetmeliği” çerçevesinde yürütülmektedir. Bu çalışmaların genel amacı “Türk Millî Eğitiminin genel amaç ve temel ilkelerine uygun olarak; öğrencilerin Atatürk İlke ve İnkılaplarına, Anayasanın başlangıcında ifadesini bulan Atatürk milliyetçiliğine bağlı yurttaşlar olarak yetişmelerine, yeteneklerini geliştirerek gerekli donanımı kazanmalarına katkıda bulunmaktır” şeklinde ifade edilmektedir (Akar ve Nayir, 2015).

Ders dışı sosyal etkinlikler bireyin kişisel gelişimine, akademik başarısına, fiziksel gelişimine ve sosyal gelişimine olumlu katkılar sunar. Bu durum da bu etkinliklerin önemini bir kez daha ön plana çıkarmaktadır. Okullarda ciddi anlamda işlevsellik kazanmış ders dışı sosyal etkinliklerin esasları ilgili yönetmeliklerle açıkça belirlenmesine rağmen uygulamada çeşitli sıkıntılar yaşanmaktadır. Bu yaşanan sorunlar ders dışı sosyal etkinliklerin bireylerin yaşantısına sunduğu önemli katkıları da baltalamaktadır. Okul dışı sosyal etkinliklerin bireyin eğitim sürecine ve bununla birlikte tüm yaşantısına sunduğu katkılardan bireyin en azami düzeyde faydalanabilmesi için okul dışı sosyal etkinliklerde karşılaşılan sorunların da en asgari düzeye çekilmesi büyük önem taşımaktadır. Bu sebeplerden ötürü okul dışı sosyal etkinliklerde karşılaşılan sorunlar araştırmanın problem durumunu oluşturmuştur.

1.1. Araştırmanın Amacı

Bu çalışmanın amacı öğretmenlerin okul dışı sosyal etkinliklerde karşılaştıkları sorunları belirlemektir.

Bunun için aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

1. Bir öğretmen olarak okul dışı sosyal etkinliklere ilişkin genel görüşleriniz nelerdir?
2. Öğrencilerinizi okul dışı sosyal etkinliklere götürmek ister misiniz? Neden?
3. Okul dışı sosyal etkinliklerde karşılaştığınız yönetime dayalı sorunlar nelerdir?
4. Okul dışı sosyal etkinliklerde karşılaştığınız veliye dayalı sorunlar nelerdir?

1.2. Araştırmanın Önemi

Öğrenme bireylerin sahip olduğu ön öğrenmeleri harekete geçiren onların farkında olmadığı potansiyellerinin farkına varmalarına katkı sunmalıdır. Bireylerin sahip olduğu bu potansiyeli ortaya çıkarmada öğrenme ortamları büyük bir öneme sahiptir. Bireyin yaparak yaşayarak, birebir gözlemlene şansı yakalayarak kazandığı öğrenmeler daha kalıcı olmaktadır. Okul dışı öğrenme ortamları bireyde oluşan kalıcı öğrenme sürecine ciddi katkılar sunmaktadır. Bireye özgür bir öğrenme ortamı sunan okul dışı öğrenme ortamları öğrenmede esnekliği de beraberinde getirmektedir. Öğrenciler için ortak bir çevre olan okulun ortak olmayan alanlarla birleşmesini de okul dışı öğrenmeler sağlamaktadır. Böylece öğrenciler okulun eksik kaldığı noktaları tamamlayan okul dışı öğrenme ortamlarıyla yeni bilgi beceri ve davranışlar kazanırlar. Okul dışı öğrenme ortamlarında gerçekleşen okul dışı sosyal etkinlikler öğrenciler için farklı bir öğrenme ortamı sunarken öğretmenleri de tek düze bir öğretim anlayışından uzaklaştırır. Böylece öğretmen ve öğrenci arasındaki dinamik iletişim sağlamışır. Ayrıca öğretmenin mesleki yaşantısına da olumlu katkılar sunar (Topsakal, 2005).

Bireyin öğrenim yaşantısına olumlu birçok katkı sunan okul dışı sosyal etkinliklerde zaman zaman sorunlar yaşanmakta ve bu yaşanan sorunlar okul dışı sosyal etkinliklerin eğitim-öğretime olan katkılarını olumsuz etkilemektedir. Okul dışı sosyal etkinliklerde karşılaşılan sorunlara karşı farkındalığın artması beraberinde bu öğrenme yönteminin verimliliğini getirecektir. Bundan dolayı da bu çalışma eğitime ve alan yazına sunacağı katkı dolayısıyla önem taşımaktadır ve araştırılmaya değer bir durumdur.

2. YÖNTEM

2.1. Araştırma Deseni

Bu çalışmada öğretmenlerin okul dışı sosyal etkinliklerde karşılaştıkları sorunları belirlemek ve konu ile ilgili farkındalık oluşturmak amaçlandığı için bir durumu ölçmekten ziyade var olan bir durumu derinlemesine ortaya koymak amacıyla nitel araştırma deseni olgubilim kullanılmıştır. Olgubilim araştırmaları, bireylerin

tecrübelerine ve bu tecrübelerden elde ettikleri sonuçlara odaklanmaktadır (Patton, 2014). Araştırmada öğretmenlerin okul dışı sosyal etkinliklerde karşılaştıkları sorunlar katılımcıların kendi tecrübelerinden yola çıkılarak elde edilmiştir. Olgubilim araştırmaları bireylerin birincil yaşam tecrübelerini barındırırlar (Moustakas, 1994). Nitel araştırma yöntemi gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri kullanıldığı toplama yöntemlerinin, algıların ve olayların kendi akışı içinde gerçekçi ve bütüncül olarak ortaya konulmasını sağlar. Farkında olduğumuz ancak derinlemesine ve ayrıntılı bir bilgiye sahip olmadığımız olguları daha iyi bir şekilde betimlememize fırsat sunan bir araştırma yöntemidir (Yıldırım ve Şimşek, 2018).

2.2. Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu 2022-2023 eğitim öğretim yılında Samsun ili Tekkeköy ilçesine bağlı ilkököl, ortaokul ve liselerde aktif olarak görev yapan farklı branşlardaki gönüllü öğretmenler oluşturmaktadır. Çalışma grubu oluşturulurken amaçlı örneklem yöntemi olan kolay ulaşılabilir durum örnekleme tercih edilmiştir. Çalışmanın yapılacağı öğretmen grubunun kolay ulaşılabilir olması çalışmaya katkı sunacağına inanılan öğretmenlerin kolay seçilmesini ve verilerin hızlı toplanmasını sağlamıştır. Araştırma grubunda yer alan katılımcıların demografik özellikleri aşağıdaki Tablo 1’de verilmiştir.

Değişken (n:16)		Frekans	%
Cinsiyet	Erkek	5	31,25
	Kadın	11	68,75
	21-30	1	6,25
	31-40	5	31,25
Yaş	41-50	5	31,25
	51-60	5	31,25
	Evli	14	87,5
Medeni Durum	Bekar	2	13,5
Kıdem Yılı	5-15	6	37,5
	16-25	6	56,25
	26-35	5	6,25

Tablo 1. Araştırma Grubunun Demografik Özellikleri

2.3. Veri Toplama Araçları

Bu çalışmada araştırma verileri toplanırken veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından geliştirilmiş dört açık uçlu sorudan oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Bireylerin yaşam tecrübelerini ve bu tecrübelerini nasıl kodladıklarını doğrudan gözleme olanağı bulunmamaktadır. Bu nedenle söz konusu yaşantı ve tecrübeler hakkında bilgi sahibi olmak için kişilere sorular sormak suretiyle görüşmeler yapılmaktadır (Patton, 2014).

Araştırmada öğretmenlerin okul dışı sosyal etkinliklerde karşılaştığı sorunları belirlemek amacıyla Samsun ili Tekkeköy ilçesinde görev yapan farklı branşlardaki 16 öğretmene görüşme soruları yöneltilmiştir. Araştırma verileri, katılımcıların kendi istedikleri bir zaman diliminde yer ve zaman sınırlaması olmaksızın uygulanmıştır. Görüşmeler yapılırken uygulamanın bu şekilde olması araştırmaya katılanların düşüncelerini özgürce ve gerçekçi bir şekilde istedikleri ölçüde detaylandırarak açıklama fırsatı sunmuştur. Görüşme öncesi katılımcılara gerekli bilgilendirme açık ve anlaşılır bir şekilde yapılmıştır.

2.4. Verilerin Analizi

Okul dışı sosyal etkinliklerde karşılaşılan sorunları belirlemek amacıyla bu çalışmada elde edilen veriler nitel araştırma veri analizi yöntemlerinden içerik analizi yöntemi olan içerik analizi yapılarak değerlendirilmiştir. Araştırmadaki veriler çözümlenirken kodlama yoluyla içerik analizi yapılmıştır. Benzer verilerin belirli başlıklar altında toplanmasıyla ve elde edilen verilerin okuyucunun kolayca anlayabileceği bir biçimde yorumlanmasıdır (Yıldırım ve Şimşek, 2013) Katılımcıların gizliliğini sağlamak amacıyla öğretmenlere Ö kodu verilmiş olup her bir katılımcıya görüşme sırasına göre bir numara verilmiştir. Bulgular bölümünde katılımcıların doğrudan görüşleri verilerle katılımcı görüşlerinin okuyucuya yansıtılması amaçlanmıştır.

2.5. Geçerlilik ve Güvenirlilik

Araştırmada geçerlik ve güvenilirliği etkileyen durumları asgari düzeye indirmek amacıyla çeşitli önlemler alınmıştır. Bir araştırmanın güvenilirliğini sağlamak amacıyla için tutarlılık ve teyit edilebilirlik, geçerliliğin sağlanması için de iç ve dış geçerlilik gibi bazı yöntemler uygulanmaktadır (Büyükoztürk ve diğer, 2021). Bu çalışmada iç geçerliliği sağlamak amacıyla hazırlanan görüşme sorularıyla ilgili görüşmelere başlanmadan önce uzman görüşüne başvurulmuştur. İki farklı öğretmene görüşme formu okutularak soruların anlaşılabilirliği ve okunabilirliği değerlendirilmiştir. Görüşme öncesi katılımcılara açıklamalarda bulunmuş sorulara rahat cevap verebilecekleri bir ortam oluşturulmuş olup katılımcı görüşleri doğrudan alıntılar şeklinde sunulmuştur. Araştırma modeli, çalışma grubu, veri toplama aracı, verilerin toplanması, verilerin analizi ve bulguların nasıl düzenleneceği ayrıntılı bir şekilde ifade edilerek dış geçerlilik sağlanmıştır. Ayrıca veriler iki farklı araştırmacı tarafından bağımsız bir şekilde okunmuş ve kodlar oluşturulmuştur. Böylece temaların oluşturulmasında fikir birliği sağlanmıştır. Araştırmada elde edilen bulgular doğrultusunda araştırmanın sonuç bölümünde tartışılmıştır. Sonuç ve bulguların tutarlılığı araştırmacılar tarafından tartışılmış ve görüş birliğine varılmıştır.

3. BULGULAR

3.1. Bir öğretmen olarak okul dışı sosyal etkinliklere ilişkin genel görüşleriniz nelerdir? Sorusuna İlişkin Bulgular

Araştırmaya katılan öğretmenlerin “Bir öğretmen olarak okul dışı sosyal etkinliklere ilişkin genel görüşleriniz nelerdir?” sorusuna verdikleri cevaplarla ilgili bulgular Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2. Okul Dışı Sosyal Etkinliklere İlişkin Öğretmen Görüşleri

Tema	Kod	n	Katılımcılar
Okul dışı sosyal etkinlik	Öğrencinin kalıcı öğrenmeler sağlaması için yapılan okul dışı çalışmalar	9	Ö2,Ö3,Ö5,Ö6,Ö7,Ö8,Ö10,Ö13,Ö16,
	Öğrencinin eğlenerek öğrendiği ve sosyalleştiği çalışmalar	7	Ö1,Ö3,Ö4,Ö9,Ö11,Ö12,Ö14,Ö16
	Öğrencinin yaparak yaşayarak öğrenmesini sağlayan çalışmalar	6	Ö5,Ö7,Ö10,Ö11,Ö12,Ö14,
	Öğrencinin fark edilmeyen yönlerinin keşfedilmesini sağlaması	3	Ö1,Ö10,Ö15,
	Öğrencinin okula karşı tutumuna olumlu katkı sunması	3	Ö3,Ö4,Ö16
	Öğrencinin akademik başarısı ve benlik algısına olumlu katkı sunması	2	Ö6,Ö14,
Maddi yetersizliği olan öğrenciye fırsat sağlaması	2	Ö1,Ö7	

Görüşme yapılan öğretmenler okul dışı sosyal etkinliklerle ilgili görüşleriniz nelerdir sorusuna en çok öğrencinin kalıcı öğrenmeler sağlaması için yapılan okul dışı çalışmalar olması (9) cevabını vermişlerdir. İlgili öğretmenlerin verdiği ikinci en yüksek cevap öğrencinin eğlenerek öğrendiği ve sosyalleştiği çalışmalar olması (7) olmuştur. Verilen cevaplarda üçüncü sırayı alan cevap öğrencinin yaparak yaşayarak öğrenmesini sağlayan çalışmalar olması (6) olmuştur. Öğrencinin fark edilmeyen yönlerinin keşfedilmesini sağlaması (3), öğrencinin okula karşı tutumuna olumlu katkı sunan çalışmalar olması (2), öğrencilerin akademik başarısına ve benlik algısına olumlu katkılar sunan çalışmalar olması (2), maddi yetersizliği olan öğrenciye fırsat sağlaması (2) şeklinde olmuştur.

Öğretmenlerin “Okul dışı sosyal etkinliklere ilişkin genel görüşleriniz nelerdir” sorusuna doğrudan cevaplarının bazıları şu şekilde olmuştur:

“Okul dışı sosyal etkinlikler çocuklar için çok önemli bir yere sahip bence. Öğrencilerimizle okul dışında etkinlik yaptığımızda onları farklı yönleriyle tanıma imkânı buluyoruz. Kendileri de birbirlerinin farklı

yönlerini keşfedebiliyorlar. Topluluk içinde nasıl davranmaları gerektiği konusunda olsun, hiç gitmediği tiyatro, sinema gibi etkinliklerde olsun ailesinden göremediği kazanımları elde edebiliyor. Ailesi ile maddi yetersizlik, sosyoekonomik durum gibi sebeplerle gitmesi imkânsız olan etkinliklere okulla birlikte katılabilme imkânı buluyorlar.”(Ö1)

“Öğretmenlik hayatım boyunca yaparak yaşayarak ve görerek öğrenmenin gücüne inanıyorum. Bu bağlamda da öğrencilerin okul dışı gezi, etkinlik, yarışma, tiyatro, sinema gibi sosyal, kültürel, sanatsal etkinliklerde yer alması beni hep heyecanlandırmıştır. Elimden geldiğince bu tarz etkinliklerde yer almayı hep istedim ve öğretmenlikte en keyif aldığım zamanlar da bu anlar olmuştur. Özellikle kırsal kesimde öğretmenlik yapan eğitimcilerin bu konuda daha aktif olması gerektiğine inanıyorum. Çünkü hayatında hiç deniz görmemiş hiç sinemaya gitmemiş ya da bir tiyatro salonunda oyunu nasıl izlemesi gerektiğini hiç bilmeyen öğrencilerim oldu. Onlara bu şansı verdiğinizde hemen nasıl adapte olduklarını görüyorsunuz ve bu durum bence bir Türkçe öğretmeni olarak müfredattaki birçok dil bilgisi konusundan çok daha önemli. Ve kesinlikle şuna da inanıyorum özellikle ilkökul ve ortaokul döneminde yapılan ders dışı etkinlikler asla unutulmuyor Hem davranış olarak hem ufuk açıcılığı hem de toplumsal gelişim açısından son derece önemli olduğunu düşünüyorum.”(Ö7)

“ Ders içi etkinlikler kadar önemli bir yere sahiptir. Yaşama uygunluk ilkesiyle bu etkinlikler çocuklar için çok yararlıdır. Okul dışı sosyal etkinlikler, öğrencilerin duyuşsal özelliklerini destekler, topluma kazandırır. Ders içi ve ders dışı etkinlikler birlikte yürütülmelidir. Böylelikle öğrencilerin bütüncül gelişimini sağlar. Öğrenmeler ve öğretmenler sadece okullarda ve sınıflarda kalmamalıdır. Gelişen, değişen ve kendini gerçekleştirebilecek nesiller yetiştirmek istiyorsak okul dışı sosyal etkinlikleri yakından takip etmeli ve uygulamalıyız.”(Ö9)

“Yapılandırmacı öğrenme yaklaşımına göre öğrencilerin yaparak ve yaşayarak öğrenmesi önem arz ettiği düşünüldüğünde okul dışı öğrenmenin bunu tam olarak gerçekleştirdiği kanaatindeyim. Öğrencilerin hem sosyalleştiği hem eğlendiği hem de çok etkili öğrendiği okul dışı sosyal etkinlikler hemen her açıdan öğrencilerin moral ve motivasyonunu da artırdığını düşünüyorum.”(Ö12)

3.2.Öğrencilerinizi okul dışı sosyal etkinliklere götürmek ister misiniz? Neden? Sorusuna İlişkin Bulgular

Araştırmaya katılan öğretmenlerin “Öğrencilerinizi okul dışı sosyal etkinliklere götürmek ister misiniz? Neden?” sorusuna verdikleri cevaplarla ilgili bulgular Tablo 3’te verilmiştir.

Tablo 3.Öğretmenlerin Öğrencileri Okul Dışı Sosyal Etkinliklere Götürme İstekliliği ve Sebepleri

Tema	Alt Tema	Kod	n	Katılımcılar
Öğrencileri okul dışı sosyal etkinliklere götürme istekliliği	İsterim(n=11)	Öğrencini sosyalleşmesini sağlayan çalışmalardır	6	Ö2,Ö3,Ö5,Ö6,Ö7,Ö9
		Kalıcı öğrenme sağlayan çalışmalardır	5	Ö1,Ö5,Ö6,Ö7,Ö10
		Derslerin oluşturduğu stresten uzaklaştıran çalışmalardır	3	Ö1,Ö7,Ö12
		Yaparak yaşayarak öğrenme fırsatı sunan çalışmalardır	2	Ö7,Ö10
		Dezavantajlı öğrencilere imkanlar sunan çalışmalardır	2	Ö15,Ö16
		Okul iklimine katkı sunan çalışmalardır	1	Ö9
		Popüler öğretmen olmayı sağlayan çalışmalardır	1	Ö2
	İsteme m(n=5)	Sorumluluğun tamamen öğretmende olduğu çalışmalardır	4	Ö4,Ö11,Ö13,Ö14
		Öğrencilerin hareketli olması ve öğrenci	4	Ö4,Ö8,Ö13,Ö14

kontrolünün zor olduğu çalışmalardır (n=4)

Etkinliklerin üst yönetim tarafından belirlendiği 1 Ö4
çalışmalardır (n=1)

Katılımcı öğretmenler öğrencilerinizi okul dışı sosyal etkinliklere götürmek ister misiniz? Sorusuna; isterim (11), istemem(5) şeklinde cevap vermişlerdir. Öğrencilerini okul dışı sosyal etkinliklere götürmek isteyen öğretmenler neden olarak; öğrencini sosyalleşmesini sağlaması (6), kalıcı öğrenme sağlaması(5), derslerin oluşturduğu stresten uzaklaştırması (3), yaparak yaşayarak öğrenme fırsatı sunması(2dezavantajlı öğrencilere imkanlar sunması(2), okul iklimine katkı sunması(1), popüler öğretmen olmayı sağlaması(1) cevaplarını vermişlerdir. Öğrencilerini okul dışı sosyal etkinliklere götürmek istemeyen öğretmenler ise neden olarak; sorumluluğun tamamen öğretmende olması(4), Öğrencilerin hareketli olması ve öğrenci kontrolünün zor olması(4), etkinliklerin üst yönetim tarafından belirlenmesi(1) cevaplarını vermiştir.

Öğretmenlerin “Öğrencilerinizi okul dışı sosyal etkinliklere götürmek ister misiniz? Neden?” sorusuna verdikleri doğrudan cevaplar şu şekildedir:

“Öğrencilerimi okul dışı sosyal etkinliklere götürmek istiyorum. Bu tür etkinlikler yapan öğrencilerin daha sabırlı, sakin, toplum içinde nasıl hareket edeceğini bilen kişiler olduğunu gözlemliyorum.”(Ö3)

“Geçmiş yıllarda keyifle götürdüm ancak son yıllarda mecbur kalmadıkça götürmeyi düşünmüyorum çünkü tüm çocukların sorumluluğu öğretmenin üzerinde oluyor ve bu büyük risk. Ayrıca günümüz öğrencileri çok hareketli kontrolü zor.”(Ö4)

“İmkanlar dahilinde götürmek isterim. Çünkü okul ortamı dışında da öğrencilerle farklı paylaşımlarımın olması öğrencilerin bilmediğimiz yönlerini öğrenmemiz onları daha iyi tanımamızı sağlar. Velileri de etkinliğe katarsak veli öğrenci öğretmen etkileşimi artar. Öğrenilen bilgiler kalıcı olur dolayısıyla akademik başarı artar, öğrenciler sosyalleşir özgüvenleri artar.”(Ö6)

“Önceden isterdim fakat artık eskisi kadar kolaylıkla götürülemiyor öğrenciler.. Genel de okul ve ya İlçe belirliyor etkinliği. Öğretmenler bireysel etkinlikler konusunda daha kısıtlı. Ayrıca öğretmenin programı, genelde ders dışı etkinlik planlamalarının istenmesi de zorlaştırıcı etkenler olarak karşımıza çıkıyor. Maalesef günümüz çocukları çok hareketli ve bazen kestirilemez davranışlara sahip, bu durum bazen öğretmenleri bu etkinliklere karşı isteksiz bir hale getiriyor. Bundan dolayı istemiyorum.”(Ö8)

“Hayır istemiyorum. Çünkü bütün yükün ve sorumluluğun öğretmenlere bırakılması, öğrencilerin kontrolünün zorluğu nedeniyle okul dışı etkinliklerin öğrenciler için faydalı olmasına rağmen büyük bir risk olarak görüyorum.”(Ö13)

“Çalıştığım okul taşınmalı eğitim yapmaktadır. Bazı öğrencilerimin ailesi bu tür imkanları sağlayamamaktadır. Her çocuğun bu tür etkinliklerde bulunması gerektiğini düşündüğüm için bu imkanı okul olarak sağlama taraftarıyım. Bu yüzden her sene mümkün oldukça sinema, tiyatro ve müze gibi yerlere gezi düzenliyorum.”(Ö16)

3.3. Okul dışı sosyal etkinliklerde karşılaştığımız yönetime dayalı sorunlar nelerdir? Sorusuna İlişkin Bulgular

Araştırmaya katılan öğretmenlerin Okul dışı sosyal etkinliklerde karşılaştığımız yönetime dayalı sorunlar nelerdir? Sorusuna verdikleri cevaplarla ilgili bulgular Tablo 4’te verilmiştir.

Tablo 4 . Öğretmenlerin Okul Dışı Sosyal Etkinliklerde Karşılaştığı Yönetime Dayalı Sorunlar

Tema	Alt Tema	Kod	n	Katılımcılar
Okul dışı sosyal etkinliklerde karşılaşılan yönetime dayalı sorunlar	Yönetime dayalı sorun yaşanması (n=12)	Yönetimin maddi ve manevi destek vermemesidir	7	Ö1,Ö2,Ö3,Ö4,Ö6 Ö11,Ö15
		Yönetimden kaynaklı evrak yükünün olmasıdır	5	Ö2,Ö4,Ö7,Ö11,Ö16
		Yönetimin okul dışı sosyal etkinliklere sıcak bakmaması ve risk olarak görmesidir	3	Ö1,Ö7,Ö10
		Yönetimin planlanan etkinliğin ders zamanında olmasına olumsuz bakmasıdır	3	Ö2,Ö8,Ö12
	Yönetime dayalı sorun yaşanmaması (n=4)	Yönetimin her türlü desteği vermesidir	3	Ö5,Ö9,Ö12
		Okul dışı sosyal etkinlik yapmamaktır	1	Ö13

Öğretmenlere yöneltilen okul dışı sosyal etkinliklerde karşılaştığımız yönetime dayalı sorunlar nelerdir? Sorusuna alınan cevaplarda yönetime dayalı sorun yaşayan öğretmen (12), yönetime dayalı sorun yaşamayan öğretmen(4) şeklindedir. Yönetime dayalı sorun yaşayan öğretmenlerin yönetimin maddi ve manevi destek vermemesi(7), yönetimden kaynaklı evrak yükü(5), yönetimin okul dışı sosyal etkinliklere sıcak bakmaması ve risk olarak görmesi(3), yönetimin planlanan etkinliğin ders zamanında olmasına olumsuz bakması(3) cevaplarını verdiği görülmüştür. Yönetime dayalı sorun yaşamayan öğretmenlerin cevaplarının; yönetimin maddi manevi her türlü desteği vermesi(3), okul dışı sosyal etkinlik yapmamak(1), şeklinde olduğu görülmüştür.

Öğretmenlerin “Okul dışı sosyal etkinliklerde karşılaştığımız yönetime dayalı sorunlar nelerdir” Sorusuna yönelik doğrudan cevapları şu şekildedir.

“Bazı idareciler ders dışında bir şey yapılmasını, çocukların okuldan dışarı götürülmesini çok istemiyorlar. Genelde sınıfta ders işlensin, bir olay yaşanıp da başları ağrımam istiyorlar. Bunlardan dolayı da izin isterken veya plan yaparken zorluk çıkarabiliyorlar. Araç ayarlama kısmında ya da diğer konularda yardımcı olmaya çalışmıyorlar.”(Ö1)

“Öncelikle bu konu çok maliyetli bir süreçtir. Yönetimsel olarak evrak yükü çok fazladır. Alınan sorumluluk o kadar çoktur ki en küçük hata affedilemeyecek zararlara neden olacaktır. Ayrıca idarecilerin öğrencilerin derslerden geri kalma endişesi yüzünden ve yılsonundaki sınavlarda okulun başarısının düşük olması münasebetiyle öğretmenler büyük zorluk çekmektedir.”(Ö2)

“Araçların ayarlanması, gidilecek yerle ilgili organizasyonlarda biraz daha destek bekliyoruz. Bu tür etkinlikleri yönetim öğretmeneler adına daha çok kolaylaştırırsa okul dışı sosyal etkinlik yapan öğretmen sayısını arttıracamı düşünüyorum.”(Ö3)

“İzinler, planlar, prosedürler ve maddi anlamda yalnız bırakılmamız bence yaşanan en büyük sorunlar. Bu konuda daha çok destek görmek isterim.”(Ö11)

Ulaşım, araç konusunda bazı sorunlar yaşanabilir. Bu konularda yardımcı olunabilir.”(Ö14)

“Bizde ve öğrencilerimizde uyandırdığı heyecanı onlarda görmemek üzücü oluyor. Onların çok yüce hedefleri varmış da biz çok basit işlerle uğraşıyormuşuz gibi bir hisse kapılıyorum.”(Ö15)“Bu tür etkinliklerde genelde evrak işleri öğretmeni sıkıntıya düşürüyor.”(Ö16)

3.4.Okul dışı sosyal etkinliklerde karşılaştığımız veliye dayalı sorunlar nelerdir? Sorusuna İlişkin Bulgular

Araştırmaya katılan öğretmenlerin bu soruya verdikleri cevaplarla ilgili bulgular Tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 5. Öğretmenlerin Okul Dışı Sosyal Etkinliklerde Karşılaştığı Veliye Dayalı Sorunlar

Tema	Alt Tema	Kod	n	Katılımcılar	
Okul dışı sosyal etkinliklerde karşılaşılan veliye dayalı sorunlar	Veliye dayalı sorun yaşanması(n=13)	Okul dışı sosyal etkinliklerle ilgili yeterli bilince sahip olunmamasıdır	7	Ö3,Ö5,Ö6,Ö7,Ö8,Ö9,Ö12,	
		Maddi destek verilmemesidir	5	Ö1,Ö2,Ö9,Ö12,Ö16	
		Çocuklarının güvenliği ile ilgili kaygı taşımalarıdır	3	Ö1,Ö2,Ö12	
		Veli izin belgelerinin zamanında gönderilmemesidir	3	Ö8,Ö14,Ö16	
		Öğrencinin geziye hazırlıklı gönderilmemesidir	3	Ö4,Ö11,Ö14	
		Gezide sadece kendi çocuğuyla ilgilenilmesini beklemesidir	3	Ö2,Ö4,	
	Veliye dayalı sorun yaşanmaması (n=3)	Velinin destek olmasıdır	2	Ö10,Ö15	
		Okul dışı sosyal etkinlik yapmamaktır	2	Ö13	

Katılımcı öğretmenlere yöneltilen okul dışı sosyal etkinliklerde karşılaşılan veliye dayalı sorunlar nelerdir? Sorusuna cevap veren öğretmenlerden veliye dayalı sorun yaşayan öğretmen(13), veliye dayalı sorun yaşamayan öğretmen(3) şeklindedir. Okul dışı sosyal etkinliklerde veliye dayalı sorunla karşılaşan öğretmenlerin verdiği cevapların; okul dışı sosyal etkinliklerle ilgili yeterli bilince sahip olunmaması(7), maddi destek verilmemesi(5), çocuklarının güvenliği ile ilgili kaygı taşımaları(3), veli izin belgelerinin zamanında gönderilmemesi(3), öğrencinin geziye hazırlıklı gönderilmemesi(3), gezide sadece kendi çocuğuyla ilgilenilmesinin beklemesi(2), şeklinde olduğu görülmüştür. Okul dışı sosyal etkinliklerde veliye dayalı sorunla karşılaşmayan öğretmenlerin verdiği cevapların; velinin destek olması(2), okul dışı sosyal etkinlik yapmamak(1) şeklinde olduğu görülmüştür.

Öğretmenlerin “Okul dışı sosyal etkinliklerde karşılaştığımız veliye dayalı sorunlar nelerdir” Sorusuna verdikleri doğrudan cevaplar şu şekildedir:

“Velilerin bazıları maddi olarak destek sunmak istemiyor öğrencisine. Yani imkanlarını zorlamıyor. Bazı veliler de öğrencisinin başına bir şey gelebileceği düşüncesi ile okul dışı etkinliklere çocuklarını göndermek istemiyorlar.”(Ö1)“Veliler maliyet karşılamak istememektedir. Aşırı endişeli olan veliler öğretmenlere güvenmeyerek sürekli telefonla çocukları kontrol etme gereği duyup sosyal etkinlik ve gezilerde bölünmelere neden olmaktadır.”(Ö2)

“Sınıf çoğunluğu veliler olumlu yönde destekliyor fakat arada bazen bilmiş veli profili çıkıp bu etkinliği neden yaptığımızı, nasıl yapacağımızı sorup bunaltabiliyorlar. Çocuklarının hiçbir sorun yaşamamasını istemiyorlar. Sürekli hesap soran veli grupları ister istemez bizleri okul dışı etkinlik yapmakta tereddütte bırakıyor.”(Ö3)“Çocukları gidilecek yere uygun hazırlamadan göndermeleri ve gezi sırasında sadece onların çocuğu varmış gibi ilgi beklemeleri insanı yoruyor”(Ö4)

Velilerin öğrencilerin katılımı konusunda destek vermemesi ve gereksiz eleştirilerde bulunması.”(Ö6)“Genellikle benim gibi kırsal kesimde öğretmenlik yapan eğitimcilerin bu tarz okul dışı etkinlikleri yaparken öncelikle velileri bilgilendirmesini öneririm. Çünkü bu tarz faaliyetlerin eğitim öğretime katkısının farkında olmayan bir diğer kesim de geleneksel eğitimle yetiştirilmiş veliler. Onlara göre okul dışı etkinlikler dersin boşa gitmesi, dersin işlenmemesi ve geri kalınması olarak algılanabiliyor. O nedenle önce velilerin bilgilendirilmesinin önemli olduğunu düşünüyorum.”(Ö7)

“Okul dışı sosyal etkinliklerde velilerle en çok ulaşım konusunda sıkıntı yaşıyor. Servis okuldan kalkar ve dönüşte okula bırakır. Veli okuldan alma konusunda bazen çok geç kalabiliyor ve ya öğrencinin kendisinin gelmesini istiyor fakat doğru olan veliye teslim etmektir. Ayrıca programlı hareket etmeyen veliler, veli izin

belgesini imzalayıp göndermeyi unutuyorlar, tabii böyle durumlarda izin yok diyerek öğrenciyi götürüyoruz...”(Ö8)

“Velilerin okul dışı sosyal etkinliklerin önemi ve çocukların gelişimi üzerinden seminerler ve eğitimler verilmelidir. Kaliteli ve öğretici bir zaman içinde yapıldığı vurgulanmalıdır. Ne yazık ki Veliler bu konuda zorlayıcı taraf oluyor. Ne gerek var mantığı ile düşünülüyor. Bazen bazı öğrencilerimiz maddi yetersizliklerinden de okul dışı etkinlikler tam olarak gerçekleştiriyor.”(Ö9)

“Şu ana kadar herhangi bir sorun yaşamadım. Genellikle destek olurlar.”(Ö10)“Öğrencileri gidilecek olan etkinliğe hazırlıksız göndermeleri.”(Ö11)“Gerek ekonomik gerek kasıtlı gerekse çocuğuma bir şey olur endişesiyle veliler öğrencilerine izin vermemektedir. Ancak bu gibi velilerin sayısı oldukça az sayıdadır.”(Ö12)“Çocukları gidilecek yere uygun olarak hazırlanması, izin belgelerini zamanında ulaştırılması konusunda aksilik yaşanması sorun olabiliyor.” (Ö14) “Bazı velilerin gerek maddi gerekse başka sebeplerden dolayı çocuğunu geziye göndermek istememesi. İzin belgelerini doğru doldurup zamanında göndermemesi.”(Ö16)

4.TARTIŞMA, SONUÇ ve ÖNERİLER

Öğretmenlerin okul dışı sosyal etkinliklerde karşılaştıkları sorunları belirlemek ve bu konudaki farkındalığı arttırmak amacıyla yapılan bu çalışmada öğretmenlere ilk olarak okul dışı sosyal etkinlik kavramı ile ilgili görüşlerinin ne olduğu soruldu. Soruya ilişkin sonuçlar incelendiğinde; öğretmenlerin büyük bir çoğunluğu okul dışı sosyal etkinliklerin öğrencilerin öğrenme yaşantılarını olumlu etkileyen, onlarda kalıcı öğrenmelerin gerçekleşmesine imkan sağlayan okul dışı uygulamalardır tanımlamasını yapmıştır. Okul dışı sosyal etkinliklerin öğrencilere yapılandırıcı yaklaşımın savunduğu yaparak yaşayarak öğrenme fırsatını sunduğunu; eğitim ve öğretimin sadece okullarla sınırlı kalmaması gerektiğini dile getirmişlerdir. Yapılan tanımlamalara bakıldığında öğretmenlerin okul dışı sosyal etkinlik kavramına yönelik farkındalıklarının yüksek olduğu görülmüştür. Ayrıca öğretmenler okul dışı öğrenmelerin bireyin öğrenme yaşantılarına ve hayatına sunduğu olumlu katkılarının da farkındadırlar. Benzer araştırmalara bakıldığında bu araştırmanın sonuçları ile paralellik gösteren araştırmalara ulaşılmıştır. Bu araştırma sonuçları, okul dışı öğrenme ortamlarında gerçekleşen okul dışı sosyal etkinliklerin öğrencilere somut yaşantı sağlayan çalışmalar olduğu (Yeşilbursa, 2006), yaparak yaşayarak öğrenme fırsatı sunduğu (Adıgüzel, 2011), okul dışı öğrenmelerin kalıcı öğrenmeler olduğu (Zayımoğlu Öztürk, 2014) Okul dışı öğrenme alanları öğrencilere bilgiyi deneyimleme fırsatı sunar (Bayburtlu 2020). Şeklinde ifade edilmiştir.

Araştırmada öğretmenlerin öğrencileri okul dışı sosyal etkinliklere götürme istekliliğini ve bunun sebeplerini öğrenmek amacıyla öğretmenlere; öğrencilerinizi okul dışı sosyal etkinliklere götürmek ister misiniz? Neden? Sorusu soruldu. Öğretmenlerin büyük bir çoğunluğunun öğrencileri okul dışı sosyal etkinliklere götürmede istekli olduğu küçük bir kısmının da öğrencilerin kontrolünün zor olması ve tüm sorumluluğun öğretmene yüklenmesi gerekçeleriyle götürmek istemedikleri görülmüştür. Bu bulgulardan hareketle öğretmenlerin öğrencileri okul dışı sosyal etkinliklere götürme istekliliğinin yüksek olduğunu söylemek mümkündür. Öğrencileri okul dışı sosyal etkinliklere götürme isteğine sahip olan öğretmenler gerekçe olarak; okul dışı sosyal etkinliklerin öğrencilerde sosyalleşmeyi sağladığını, kalıcı öğrenmeye katkı sunduğunu, okulun öğrencide oluşturduğu stres ortamından uzaklaştırdığını belirtmiştir. Ayrıca yaparak yaşayarak öğrenme fırsatı verdiğini, maddi olarak dezavantajlı olan öğrenci için bir fırsat olduğunu, okul iklimine olumlu katkı sunduğunu ve günümüz popüler öğretmenlik algısında önemli yere sahip olduğunu belirtmişlerdir. Birçok öğretmen tüm risklere yorgunluklara rağmen öğrencileriyle böyle bir anı paylaşmanın mutluluğuna değdiğini belirtmişlerdir. Benzer çalışmalarda da öğretmenlerin okul dışı öğrenme faaliyetlerinin önemli gördükleri tespit edilmiştir (Soylu ve Karamustafaoğlu, 2020; Tatar ve Bağrıyanık, 2012; Ürey, Göksu ve Karaçöp, 2017).Yine benzer bir çalışmada Karademir (2019), okul dışı öğrenmelerin sınıftaki öğrenmelere alternatif olarak öğrencilerin gelişimine çok yönlü katkı sunmaktadır ve sosyalleşmelerini sağlamaktadır, sonucuna ulaşmıştır.

Öğretmenlerin okul dışı sosyal etkinliklerde karşılaştıkları sorunları belirlemek amacıyla öğretmenlere üçüncü soru olarak; okul dışı sosyal etkinliklerde karşılaştığınız yönetime dayalı sorunlar nelerdir? Sorusu soruldu. Öğretmenlerin verdiği cevaplara bakıldığında öğretmenlerin büyük bir bölümünün yönetime dayalı sorunlar yaşadığı görüldü. Sorun yaşamayan öğretmenlerden biri okul dışı sosyal etkinlik yapmadığı için sorun yaşamadığını diğer ikisi de idarenin her konuda destek olduğunu belirtmiştir. Yönetime dayalı sorunlarla karşılaşan öğretmenlerin karşılaştıkları en önemli sorun yönetimden maddi ve manevi hiçbir desteğin görülmemesi yönündedir. Yönetimin okul dışı sosyal etkinliklere sıcak bakmaması ve okul dışı sosyal etkinlikleri risk olarak görmesi de karşılaşılan önemli sorunlardan biridir. Karşılaşılan bir diğer sorun ise izin vermemek için evrak yükü dayatmasının yapılması ve sorumluluğun tamamen öğretmene yıkılmasıdır. Yaşanan

bir diğer sıkıntı da etkinliğin zamanı ile ilgilidir. Birçok öğretmen etkinliğin ders saatinde yapılmasına sıcak bakılmadığını kısacası okul dışı sosyal etkinliklerin eğitim ve öğretimin bir parçası olarak görülmediğini belirtmişlerdir. Bu durumun da kendilerini okul dışı sosyal etkinlik yapmaktan uzaklaştırdığını dile getirmişlerdir. Benzer çalışmada Kutlu Abu (2019) öğretmenlerin okul dışı öğrenme alanları ile ilgili resmi izinleri alma konusunda okul idaresinden yeterince destek görmediği ve bu durumda okul dışı öğrenme uygulamaları noktasında kendilerini yalnız hissetmelerine sebep olan bir duygu yaşadıklarını belirtmiştir. Eroğlu (2008), benzer çalışmada okul yöneticilerinin ders dışı etkinlikleri yeterince önemsemediklerini belirtmiştir.

Araştırmada öğretmenlere dördüncü soru olarak okul dışı sosyal etkinliklerde karşılaştıkları veliye dayalı sorunlar nelerdir? Sorusu soruldu. Öğretmenlerin verdiği cevaplara bakıldığında öğretmenlerin birçoğunun veliye dayalı sorunlar yaşadığı sayısı az da olsa veliye dayalı sorun yaşamayan öğretmenlerin veli desteği gördüğü görülmüştür. Okul dışı sosyal etkinliklerde veliye dayalı sorunlar yaşayan öğretmenlerin en çok karşılaştığı sorunun velilerin okul dışı sosyal etkinlikleri gereksiz görmesi ve bu konuda gerekli bilgiye sahip olmadığı yönündedir. Bulgulara göre veliler okul dışı sosyal etkinliklerin gerekliliği ve önemi ile ilgili yeterli bilince sahip değildir. Bu durum da beraberinde velinin okul dışı sosyal etkinlikleri gereksiz görmesi ve bu etkinlikler için yapılması gereken maddi desteğin yapılmamasını velinin izin vermemesi gibi sorunları getirmiştir. Bazı velilerin çocuklarının güvenliğiyle ilgili kaygılar yaşadığı ve bu durumu güvenlik sıkıntısına göndermede tereddüt etmediğini ancak okul dışı sosyal etkinliğe öğrenciyi hazırlıklı bir şekilde göndermediği yönündedir. Bazı velilerin veli izin belgelerini zamanında göndermemesi de yine öğrencinin etkinliğe katılımını sekteye uğratan durumlardandır. Ayrıca çocuklarına izin verip etkinliğe gönderen bazı velilerin çocuklarıyla özel olarak ilgilenilmesi beklentisi içinde olması da öğretmenlerin veliye dayalı karşılaştığı sorunlar arasındadır. Benzer çalışmada Yavuz Topaloğlu (2016) okul dışı öğrenme çalışmalarında veli desteğinin önemini vurgulamıştır.

Araştırmanın sonuçlarına ilişkin öneriler aşağıda belirtilmiştir.

1. Araştırmada ulaşılan sonuçlardan en önemlisi yöneticilerin ve velilerin okul dışı sosyal etkinlikleri önemsememesi ve gereksiz görmesidir. Okul dışı sosyal etkinliklerin önemi ve gerekliliği ile ilgili farkındalığın gerek yöneticilerde gerekse velilerde artırılması için hem yöneticilere hem de velilere yönelik eğitimler düzenlenmelidir. Ayrıca yapılan etkinliklere yönetici ve veliler dahil edilmelidir. Öğretmenlerin okul dışı sosyal etkinliklerde karşılaştığı bir diğer önemli sorun ise maddi desteğin olmamasıdır. Bu noktada bağlı bulunulan ilçe ve il müdürlüklerinin merkezden, belediyelerden, sivil toplum kuruluşlarından destek olarak okul dışı öğrenmelerde kullanılacak maddi destek havuzu oluşturulmalıdır.
2. Öğretmenlerin okul dışı sosyal etkinliklerde karşılaştığı önemli sorunlardan biri de evrak yüküdür. Bu kapsamda okul yönetimlerinin evrak işlerini kolaylaştıracak önlemlerin alınması gerekir. Öğretmenin okul dışı sosyal etkinliklerdeki sorumlulukları planlayıcılık ve rehberlik edicilikle sınırlı kalmalı, tüm sorumluluk öğretmene yüklenmemelidir.

KAYNAKÇA

- Akar, F. ve Nayır, F. (2016). Eğitim Kurumlarındaki Sosyal Kulüplerin Etkililiğinin İncelenmesi: Uygulamada Değişim İhtiyacı . *Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi*, 5 (2) , 167-186. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/pegegog/issue/22570/241116>
- Bayburtlu, Y. (2020). Okul dışı öğrenme ortamlarının Türkçe dersi ünitelendirilmiş yıllık planlarına yansımaları. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 9(5) , 3835-3852.
- Balcıoğlu, İ. (2013). Ortaöğretim kurumlarında görev yapan öğretmenlerin sosyal etkinlik algıları (gaziantep/şahinbey ilçesi örneği). Hasan Kalyoncu Üniversitesi. 1-113
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2021). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

- Eroğlu, E. (2008). *İlköğretim okullarındaki sosyal kulüp çalışmalarında karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerileri (Elmadağ ilçesi örneği)* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Ertürk, S. (1997). *Eğitimde program geliştirme*. Meteksan A. Ş., Ankara
- Fidan, N. (2012). *Okulda öğrenme ve öğretme* (3. Baskı). Ankara: Pegem Akademi
- Karademir, E. (2013). *Öğretmen ve öğretmen adaylarının fen ve teknoloji dersi kapsamında "okul dışı öğrenme etkinliklerini" gerçekleştirme amaçlarının planlanmış davranış teorisi yoluyla belirlenmesi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Karadoğan, S. (2016). Eğitimde sınıf-okul dışı öğrenme uygulamaları ve yaşanan sorunlar. R. Aksu, (Ed.). *Türkiye’de eğitim sorunlarına yönelik akademik değerlendirmeler-I* içinde, (s.47-84). Ankara: Maya Akademi Yayıncılık.
- Kutlu Abu, N. (2019). Üstün yetenekli çocuklara yönelik okul dışı öğretim uygulamaları hakkında öğretmen algıları. *İnformal Ortamlarda Araştırmalar Dergisi*, 4(2), 144-165.
- Milli Eğitim Bakanlığı(2017). *Milli Eğitim Bakanlığı Sosyal Etkinlikler Yönetmeliği*. Erişim: 20 Nisan 2023,
<https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=23639&MevzuatTur=7&MevzuatTertip=5>
- Milli Eğitim Bakanlığı (2019). *Okul dışı öğrenme ortamları kılavuzu* Ankara: Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı. Erişim: 05 Mayıs 2023,
https://kirklareli.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2019_02/20171424_13114809_okul_dYYY.pdf
- Moustakas, C. (1994). *Phenomenological research methods*. Thousand Oaks, CA: Sage.
- Öztürk, A. (2019). *Okul dışı sosyal ilişkiden elde edilen bilgilerin derlemenin görüşleri / Sosyal bilgiler öğretmeninin okul dışı eğitime ilişkin görüşleri* (Yüksek Lisans Tezi).Ömer Halisdemir Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Niğde.
- Patton, M. Q. (2014). *Qualitative research & evaluation methods: Integrating theory and practice*. Londra: Sage.
- Saraç, H.(2017). Türkiye’de okul dışı öğrenme ortamlarına ilişkin yapılan araştırmalar: içerik analizi çalışması. *Eğitim Kuram ve Uygulama Araştırmaları Dergisi*,(3)2,60-81.
- Soylu, Ü. İ. ve Karamustafaoğlu, O. (2020). Okul dışı ortamlarda öğretim deneyimi olan fen bilimleri öğretmenlerinin bu ortamlara yönelik görüşleri. *Uluslararası Eğitim Bilim ve Teknoloji Dergisi*, 6(3), 174-196. <https://doi.org/10.47714/uebt.799642>
- Şen, A. İ. (2019). Okul dışı öğrenme nedir?. Şen, A.İ. (Ed.), *Okul dışı öğrenme ortamları* içinde (s.1-20). Ankara: Pegem.
- Taşçı, G. & Soran, H. (2008). Hücre Bölünmesi Konusunda Çoklu Ortam Uygulamalarının Kavrama ve Uygulama Düzeyinde Öğrenme Başarısına Etkisi, *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 34: 233 – 243

- Tatar, N. ve Bağrıyanık, K. E. (2012). Fen ve teknoloji dersi öğretmenlerinin okul dışı eğitime yönelik görüşleri. *İlköğretim Online*, 11(4), 883-896. URL:<http://ilkogretim-online.org.tr>
- Topsakal, S. (2005). *Fen ve teknoloji öğretimi*. Ankara: Nobel.
- Ürey, M., Göksu, V., ve Karaçöp, A. (2017). Serbest etkinlikler için okul okuluna yöneliktir. *İlköğretim Online (elektronik)*, 16 (1), 1-14. <https://doi.org/0.17051/io.2017.00068>
- Yaşar Çetin, B. (2021). *Okul yönetiminin, öğrencilerin ve öğrencilerin okul dışı algılama görüşü* (Yüksek Lisans Tezi). Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Yavuz Topaloğlu, M. (2016). *Sosyobilimsel konulara dayalı okul dışı öğrenme ortamlarının öğrencilerin kavramsal anlamalarına ve karar verme becerilerine etkisi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Sakarya Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sakarya.
- Yeşilbursa, C.C. (2006). *Sosyal bilgiler dersinde tarihî yerleri kullanarak tarih konularının öğretimi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Zayimoğlu Öztürk, F. (2014). Sosyal bilgiler dersinde arkeolojik kazı çalışması ve müze gezisi. *Araştırma Temelli Etkinlik Dergisi (ATED)*, 4(1), 12-26.